

بابان زاده

اسماعیل حق

عراق مکتوبلری

صاحب و ناشری : ایاس

تذاعت مطبعه سی

۱۳۲۹

فیائی ۷ بیچ غروشد

یکی کتبخانه نك نشر ایدلمکده اولان آتاری

نوسرو

- ۱ علمدار مصطفی پاشا
مؤلف: علی سیدی فی ۱۰۰ پارهد
- ۲ سیمون
مترجمی: جلال ساهر فی ۱۰۰ پارهد
- ۳-۴ عراق مکتوبلری
محرری: معارف ناظری بابان زاده فی ۷ بیچ غروشد
- ۵ اسماعیل حق بک
ژان زاق روسونک تربیه نظریه لری
- ۶-۷ محرری: میلانی غاد فرانکو فی ۵ غروهد
ریاضی حکمی و هیتی کانجه لردن حساب کانجه
مترجمی: صالح صراده فی ۱۰۰ پارهد
- ۸ عروض ملی
نجیب عاصم بک فی ۱۰۰ پارهد
- ۹ صفوللی محمد پاشا
علی سیدی بک

قیالرك صولت امواج ايله آشینوب او یوله رق غایت شاعرانه
قوغوقلر حصوله کلسندن عبارتدر - بالخاصه غروب
زماننده تماشاسنه طویولماز برمنظره بدیعه تشکیل ایدر .
بیروتک دیکر برخاصه ممتازسی جبلک اتکنده اولسی،
شهر خلقنک عادتتا هر کون بوغاز ایچنه کیدر کبی صیفیه لرینی
اوراده طوته رق عینی زمانده هم جبادت جبلدن وهمده
تجارت یومیه لرندن مستفید اولمایدیر .

آثار معموریت پک چوقدر . انجق اسکى ايله یکنک
بربرینه قاریشوب بر خایطه غریبه وجوده کتیرمسندن
عبارت اولان بو معموریت آثارنده کوکل ارزو ایتدیکی
انتظامی مع التأسف هنوز بوله میور . وسعت بلده یه نظراً
پک چوق اولان الکتریقلى ترامواى شبکه سی چفته خط
اولدیغی حالده پک چوق یرلرده ترامواى - جاده ارناسلسه
وقتیه قومپانیه طرفندن صرف اولونان دلائل معلومه
اقناعیه اوزرینه طقوز بچق متره یه قدر توسیع اولونمیدیغی
ایچون - تک خط قالمش و بو صورتله چفته خطدن مطلوب اولان
فوائد محو اوله رق الکتریقلى تراموایلر آدم چیکنه نه جک
درجه ده غلبه ک و طار اولان جاده لرده مانده آراهه سنک درکه
بطائنه سقوط ایتشدر . ایشته بو صورتله بز شریقلرده
قوة تمثیلیه مزى اثبات و ابداعات اخیره مدنیه بی کهنه

عراق مکتوبلری

محرری

دبان زاده

اسماعیل حقى

هر حقى محفوظدر

برنجی طبعی

صاحب و ناشرى : فناء كتبخانه سی صاحبی الیاس

کتابخانه
فناء

فناغٹ مطبعہ در کتبخانه سی - ات عالی ماده سنبره نومبر ۲۰

۱۳۲۹

کندیلرینک ، عائله لرینک صحتی ، هوای صافی اخلال ایله
 بالذات مضر تلرینک اسبابی احضار ایلیه زک بواهمالده
 پولونانلری برقات فضله تعفن و تفسخ ایچنده براتق دها
 عادلانه اولور . مع مافیہ ظاهری بر منفعت ایله منفعت
 حقیقیه لرینی اونودان بومغفل کیمسه لری جبراً ایقاپ
 ایتک ، یعنی دور سابقدن بقایا قالان سوء استعمالاتی محو
 ایلک ، دها طوغریسی املاک قیمتی بکیدن تحریر ایلک
 زمانی کاشدر . بیروت حقیق بر تحریره تابع اولور ایسه
 املاک ویرکوسی بر قاج قاته بالغ اولدقندن ماعدا بلدیده
 بر آزکنیش نفس آلیر و اووقت البته اک کنیش عدایدیلن
 جاده و چارشولرده خالق بر برینی چیکنه مز و آدیم باشنده
 انسان بر منبع تعفن قورشوسنده بروتی قاپاماز .

بوجاله رغماً شهرک موقعنده بر لطافت ، بالخاصه
 جوارنده دلنشین بر نظارت موجود اولدیغنی اعتراف
 ایتک لازمدر . نهر بیروت و نهر کاب جوارلری
 فرحفرزا باغچه لر ، منتظم چاملقار ایله محاط اولدیغنی کبی
 غایت انشراح بخش اولان فستقیه باغچه سی بیروت شهر یله
 جداً متناسب بر اورمانلق صاییله بیایر . رأس بیروت
 جهتنک مناظر بدیعہ سی ، کوکر جینلر مغاردسی دیدکاری
 (روشه) موقعی - که ساحلده غایت مهیب و محتشم یوکسک

قَدَّامُكَ كِتَابُ الْمَدِينَةِ

پا بلی جاده سند

بيك نقوسلى ايشلك ليمانك بوتون واردات بلديهسى (۱۸)
بيك ليراي بولويور . بونك ده وقتيه يغما كرك دورنده
غاز و صو قومپانيه لريه ياپيلان فاحش شرائطلى مقاوله
موجبجه تقریباً اون درت اون بش بيك ليراسى تنويراته، اسقاي
بلديه ويريلىور . وايشته بونك نتيجهسى اوله رق الكترىقلى
تراموايك كچديكى جاده لرده بيهه قالديرم تفریش ايتك
شويله طورسون ييغين ييغين طور اقلر اوزرينه ييغين ييغين
بيريكين پيسلكلرله مواد متغنه بيهه سوپورولميور .

بلديه نك ناصل اولوب ده وارداتى بوقدر هيچه اينمش .
بومعمانك مفتاحنى ده دورسابقك هنوز آتارى ازاله ايدمين
سوء استعمالنده آرامق لازم . بيرونده بوتون اغنيانك
املاكى اوجوز ، پك اوجوز ، عقلاره حيرتلى ويره جك
درجه ده اوجوز تحرير اولونمش . حتى صحت افاده سنى
اثباته مقتدر اولديغى افاده ايدن برذاتك ادعاسنه نظراً
سنوى يوزبيك غروش ايراد ویرن بر بنانك قيمتى
يتمش بيك غروش اوله رق قيد اولونمش . تنظيفات و تنويرات
رسمى ايسه املاك قيمته متناسب اولديغدن حاصلات ده
طبيعى صفره يقين بر درجه يه اينمش . بو حال ايله سوقاقده كى
تعفتاتى قالديرمق ممكن اولمقدن ماعدانجه ، كويا منفعت
شخصيه لر نى كوزده درك ، حقيقتده ايسه بتون بلده ايله برابر

بر قاج سوز

غزته فعال بر محيطده كشمكش حياتك نهايت يكرمى درت
ساعلك بر آينه سيدر بو مدت كچه باشقه تصاویر ، باشقه
وقوعات او سينه ماطوغراف سرعتيله اشيائى عكش ايدن
آينه اوزرنده كچيد رسمى اجرا ايدرلر . تا بصره يه قدر اجرا
ايتديكم سياحتك صفحات مختلفه سى ده بو سينه ماطوغرافك
سيرجىلرى ديمك اولان عائلى قارئين كرامى نيزنده شهيم
بو قدر كه عبنى تأثيرى اجرا ايتمدر بونكله برابر بر چوق احبام
« عراق مکتوبلر » نى يالکيز يكرمى درت ساعت حافظه ده
ايزبراقان شتون روزمه دن عد ايتك ايستمديلر بونلر بر پدها
يا پراقلى آچيلميه جق توزلى غزته قولكسيونلرنده محبوس ومنسى
قالسون ديديلر . فکرمجه مکتوبلر مەك هر برى آنجق بر كونلك
عمره مالك اولغه ، يالکيز بر كون يشامغه لايق ايدى . ارقداشلم
بالعكس تمديد حياتنه قائل اولديلر . وبنى بار توجهلرى آلتنده
ازدهك صورتيله تشجيع ايلديلر . ايشته اونك ايچون قابليت
حياتيه نى پك جزوى عد ايتديكم بومولودات فكريه مى براز
دها يشامغه جرأت ايدىورم .

دیه بیلیرم که کوریلن حوالینک انستانتانه فوطوغرافیلری دیمک اولان بو علی العجابه تصاویر تحریریه نیک بالخاصه جنوبی عراق و بصره کورفزیینه متعلق اقسامی سیاسیات داخلیه و خارجیه منری علاقه دار ایتمکدن حالی قالدی . بغداد خطنک قسم انتهائیی ایله بصره کورفزی حقننده تعاطی ایکار ایدلدیکی شو صره ده انکلیر، فرانسه و آلمانیا طبوعاتی آره سته مههم و آتشین بر مناقشه قاپیسی آچمن اولان و ترجمه سی ره و واسلامیک نامنده بر فرانسه مجله سنه دخی درج ایدلکه باشلانان بو مکتوبلرم امید ایدرم که فارئین عثمانیه نیک حضور بنه بودفعه طوبلی و مضبوط بر قیافت ایله تکر چیقارلر سه محبوب اولمازلر .

بابان زاده

اسماعیل حق

۲

بیروت

بیروت لیمانه صاللاتیلی و صیقتیلی بردکز ایله کیردیکمز ، واپورمنز اولو طالغهلرله بشیک کبی صاللا ندیغندن سرسم بر قفا ، برباد بر معده ایله اطرافی تماشای ایتدیکمز ایچون بنده بو شهر حقننده حاصل اولان ایلك تأثیر، بر تأثیر غیر طبیعی، بر تأثیر عارضی و مرضی اولمشدر . بیروتک لیمانی پک طار و ایشه یاراماز . ریختیملرینی پک پیس و مردار ، سوقاقلرینی پک متعفن ، صیجاغنی پک تحمل نرسا کورن بوزائر، بر مدت دیکند کدن صو کره بیروتک بالعکس پک فعال بر بندر تجارت ، اهالیسنک پک چالیشقان بر صنف خلق اولدیغنی کوره رک انشراح و ممنونیتی اظهار ایلشدر .

واقعا شهرده کی سوقاقلرک پیسلکی حقننده نقطه نظرم ثابت قالدی ؛ فقط شهرک موقعی ، لطافتی ، اهالیسی حقننده کی فکر لرم پک طبیعی اوله رق دیکشدی . زیرا بلدیله لر مع التأسف هر یرده بر در . استانبولده اولدینی کبی بوراده ده مدعش بر فقر النقد علته مبتلادر . بیروتک ، ممالک عثمانیه نیک بلکه انکینلرینه مقر اولان بویوزیکرمی

مشتاقانه تماشا ایتمکدن ایسه بویله هم مملکته هم کتدیلمینه منفعی اوله جق تشبثاته کیریشملرینی ارباب ثروت مزه اخطار ایدلم . بیروتده برچوق ملیونر صایورلر ، از میردهده اویله .. بوملیونر لک بر قاق دانه سی سرمایه لرینک عشرینی بوکی تشبثاته تخصیص ایتسه لر مقصد حاصل اولور . یوزده یوز قازانج محقق اولان برایشده تردد ایتک احتیاط دکل مسکنندن بیله دون بر حال تذللدر .

ایشته استانبولدن بیروته کلیر ایکن یولده کی مشاهداتیمک ذهنمه القا ایتدیکی مطالعات ، بر قاق صاحب ثروت مزک عروق حمیتی ، حتی دها طوغریسی عروق منفعتی تحریک ایدر سه کندیمی بختیار عد ایدرم .

عراق مکتوبلری .

۱

استانبولدن - بیروته

بروقتلر حلب طریقیله بغداده کیتمک ایستینلر ایچون اسکندرون عراقک اسکله سی خدمتی ایفا ایدر ایدی . فقط شمندوفر بو طریق طبیعی دیکشیدردی و بیروت ایله حلب آره سنده کی خط اسکندرونه شدتلی برضربه ایندیردی . شیمدی بو اوزون یولک یولجیلری ایچون بیروته اوغرامق بر ضرورتدر . ایشته بنده بونک ایچون اون بش کونده بر اک کسیدیرمه یوللردن بیروته کیدن مسازری ماریتیم قومپانیه سنک غلطه ریختمنه یاناشان نیثره واپورینه بیندم . یولجیلق ایدنلر ویولجی تشییع ایدنلر واپورلرک حین حرکتنده کی فعالیت و کورلتینک درجه سنی مهما امکن تقدیر ایدرلر . فقط مسازرینک بو بیروت

سفرلری دیکرلرینه مقیس دکل ... بتون سوریه و عراق یو جیلری بیروته اک آزمانده کیدن بو واپورک یوم حرکتی ایله چکرلر ! اونک ایچون قوجه واپورده نه بوش بر یتاق، نه اوطوریله جق بریرقالیور ؛ ماحشراه .. اسباب استراحت وانتظام دیرسه کز اوده بوس بتون مفقود ، عادتاً براداره مخصوصه واپوری . ذاناً واپورلرده کهنه می کهنه . پک چوق سفرلرده نیژره ؛ سنه غال کبی اداره مخصوصه « طون طون » لرینک همان نصف حیاته مالک اولان بو واپورلرک چرخ بوزیلور، شافتی قیریلیر، الحاصل یو جیلرک یورکنی هوپالاته جق اوفق تفک عارضه لر وقوعه کلیر. واپورلرک برمزتی وار ایسه اوده ۱۲ میل قدر سرعت ویره بیلهرک اوچ کون وبرکیجه ظرفده یو جیلری بیروته یتشدیرمکه موفق اولمیریدر ؛

بو حالی کورونجه ایکی سنه دن بری عثمانلی بایراغنی حامل هیچ برسیر سفائن شرکتک وجوده کله مش اولسنه انسانک عادتاً آغلایه جنی کلیور . ایکی اوچ زنکین بر لشوب ایکی اوچ واپورله یالکیز بو خط ایچون واپور ایشلتسه لر هم کندیلرینی ، هم یو جیلرینی احیا ایدرلر . فقط نرده او جسارت، نرده او غیرت؟ اجنبی واپورینه بینن یو جیلر درخال مملکتلرندن سانکه بیکارجه فرسخ

اقلیم ومحیطمزک ، شرقده کی هوامزک کونشمزک تأثیرا- تندن آزاده اوله ماز وهر حالده ملت مزه مخصوص فقط عینی زمانده هر دلو ترقیاته ده مستعد برماهیته ، بر علامت فارقه یه مالک اولور. بناءً علیه اکتساب قوت جهتنه قوت ویره لم. فقط قوت دینجه یالکیز طوپ وزرهللی بی خاطر مزه کتیرمکه اکتفا ایتیمه لم تجارت واقتصاد بو کون طوپ وتفنیکک مولدیر . مغدیسیدر ، مقویسیدر . واپور قومپانیه لری تشکیل ایتکده ایشته بو وسائط قوتدن ، مادی ، ومعنوی وسائط قوتدن بریدر. کندی سوا حالمزک محدود وایشلاک خطلری اوزرنده واپور ایشلتمکه مقتدر برقاچ قومپانیه تشکیلندن اظهار عجز ایده جک درجه ده دوشکون بر ملت ایسه کطوغریسی قطع امید لازم کله جک. فقط چوق شکرکه او یله دکل ... محدود بردائره یه منحصر پوسته لر تنظیمه مقتدر اغنیامنز واردر . بونلرک برقاچی بر آره یه کلوب فرضا هیچ برقاریش بری بوش قالمیان و صوک حیات صولوقلرینی آلمق اوزره بولنان شومسائری واپورلری یرینه استانبول - بیروت سفرینی تنظیم ایده بیلیرلر . استانبولده زنکین یوق ایسه از میرده واردر . از میرده یوقسه بیروته بولونور. ایراد ایله کچنمک ونقود موجوده قاصه لرینک قاپوسنی اچوب التونلری والهانه ،

البشر برطاقم مساعی صرفیله لسان محلی بی ککه لیه رک نهایت بر آز او کړه، ککه غیرت ایدر .

ایشته شرق ایله غرب آره سنده کی فرقلر .، بو آجی حقیقتلر ، اعتراف ایدرز که بزم ایچون بادی افتخار دکلدر . فقط بومذات اجتماعیه مزنی شایان مباحات برحاله قومقده بزم المزده در. بوراده هیچ بروقت دیمک ایستهم که بزم عادتمز صورت مطلقه ایدر .

واقعا مفتون ومسحور قوت اولانلر ایچون نتیجه ، موفقیت وتفوقک اک قطعی بربرهانیدر . مادام که بز قوتلی یزدیمک عادتمز ای ایتمش کبی بر طرز محاکمه یوروتمک ممکندر . فقط بو طبقی مادام که بن زنگینم بزم هم اخلاقم هم مهارتم واردر . بناء علیه سنک طوتدیغک یول اکریدر کبی بر مباحثیه بکزر .

شوحالده بز اول امرده مدنیت مزنی ، دها طوغریسی مدنیت مزک استه دکاهی اوله جق اولان قوم مزنی تزید و اعلا ایدم . بوتزید و اعلا عادتمزک تدریجی صورته تعدیل اولونمسنه متوقف اوله جغه شبه اولمدیغندن او وقت بویله اجنیدینک پای استحقاری آئنده کرها دکل طوعا و آرزو- منزله یکی اطوار اکتساب ایدم جکیز . فقط کندی کندی میزله اطوار و اخلاقه اجرا ایدم جکمز بوتعدیلات

شباعد ایتمش کبی برچوق عاداته کرها مطیع اولیورلر ، برترکی هیچ برحاضرلغه ، هیچ برادمانه تابع طوتمدن بردن بره فرانسه نک برکوشه سنه آتیکیز . وهان اوراده سیوب ایچمک ، یاتمق ، یورومک ، او طور مق وسائره ایچون نه عادتلر وار ایسه اوکا منقاد قیلیکیز .. ایشته هر عثمانلینک اجنبی واپورینه بینرکن آلدیغی آجینه جق حال و وضعیت . مثلا مسلمان قادینلر ولو برنجی قماره یولجیسی اولسونلر هوا اک صیجاق و مزعج اولدیغی برصره ده کوکرتیه چیقوب کنیش نفس آله مازلر .. ویاخود آلیرلر نقط ، واپورک عادتنه تبعیت شرطیله ، زیرا اجنبی واپور قومپانیه لرینک عثمانلی صولرنده اوتدر یولجیسی وار ایکن بویولجیلر انسانیدر دکلیدر ، کندیلرینه مخصوص احتیاجات وار میدر یوقمیدر دیه دوشونن اولوبده فرضا مسلمان قادینلر ایچون یاز کونلرنده نفس آماق ایچون کوکرتیه برقاچ متره مربعی یر تخصیص ایدن بولونماز .

یمک بختی ده عینیه بویله در . فرانسزلرک یمکنی بوراده ذم ایتمک خاطر مه بیله کلز . فقط آغستوس آینده ، سبزه لرک بومبذولیتی زماننده کوه ویزی برمانده سماویه عد ایدمک برنجی قماره یولجیلرینه یدیرمک ده البته

شایان حیرتدر . مع مافیہ عثمانیلر ایچنده یشامیان برفر-
نسزک قفاسنه نظر آ بوبک طبعیدر ؛ زیرا اونک نظر نده
ذاتاً سبزه دنیلن شی پاتانس ، لخنه ، یرالماسی ، کره ویز ،
حاووج کبی شیلردر . کندی ممالکتنده پطدیجان وانواعی ،
بامیه ، قباق ینمز که بونلرک موجودیتته ، قابل اکل اولدیغنه
احتمال ویرسون . اونک ایچون بوموسمده بیله ، صانکه
سبزه قحطنه اوغرامش کبی فرضا قونسروه کره ویزی
سفره نک زینتی اولمق اوزره سیاحینه یدیریرلر .

فرانسز واپورلری ینه دیکر لرندن اییدر ، چونکه
فرانسز اصول طباحتک عمومه متعلق فصالری برشر-
قلبنک بیله معدده وءدتنه قابل توفیقدر . دیکر واپورلرک
یمکلری بوس بتون غیر قابل تحملدر . شممدی بوراده
مسائری ماریتیم قوه پانیه سنی معاتب طوته لمی ؛ بنجه
بالعکس . زیرا بو حال کوسترییور که هرشیده ، حتی اکل
وشربده بیله برعصیت ملیه اظهار اولونیور . برانکلیز
چینه کیتسه بیله کندیسنی چینه کیتمش دکل چینی
کندی آیاغنه کلش فرض ایدرک اعتیاداتک هیچ برینی
بوزماز . چای وزیارت وقتنی ، اویقو وادیامق زمانتی
شاشیرماز . ایشته کندی عادتلرنده بو ثبات واصراردر که
اقوام غربیه یه مغنوی برتفوق تأمین ایدیور و بزشرقلیلری

کندی مملکتتمزده اولدیغمز حالده یالکز اقتصاداً ، تجاراً ،
سیاسةً دکل عادات اکل وشربده ونوم ویتظهده بیله
ایتر ایستمز اونلرک زبوننی قیلیور .

قوتک . تفوق مدینک علامات و اشاراتندن بری ده
بودر . مدینتی غالب کلن برقوم نزه یه کیتسه لسانی ،
طرز تفکر نبی ، عادتتی اورایه تسلیم ایتدیرر . برفرانسز
ویا برانکلیز بزم مملکتتمزه کلدیچی زمان احتیاجات روز
مره سنی دفع ایچون ترجه ویادیکر برلسان محلی یی اوکر نمک
ایسته مز ؛ ایسترکه کیتدیکی مملکتک بتون اهالیسی کندی
لسانی اوکرنسون ! زیرا کندی کندینه او قدر حسن
توجهی وار ، کیتدیکی مملکتی او قدر خوار وحقیر ، کندی
شخصنی کندی ملتی او قدر یوکسک وشایان توقیر کوریر که او
مملکتک اهالیسنه کندی لسان وعاداتنه وقوفسر لغندن طولانی
عادتاً آجیر . برانکلیز ویا برفرانسز اباعن جد بومملکتته
توطن ایدر ؛ یشار ، اکتساب ثروت ایدر . بونکله برابر
ترکک نه لسانی ونه عادتتی اوکره نیر . بوجهلی کندیسی
ایچون ضررلی اولمق شوپله طورسون بالعکس کارلیدر .
فقط هیچ انکلیزجه بیلمین برترکی قولن ان طوتوب
انکلتره ویا آمربقانک برطرفنه آتیکز . بوزواللی یا
آچلقدن اولور وباخود پک چوق سفالتدن صکره فوق